

Szegedi Tudományegyetem képzésértékelési eljárása az angol nyelvoktató mesterképzési szak vonatkozásában

A MAB Testület 2026/4/IX/2. sz. határozata

Iktatószám: MAB/306-2/2026

A MAB Testület nem támogató döntést hozott az angol nyelvoktató mesterképzési szak (munkaforma: nappali/levelező) képzésértékelési eljárásában.

A Testület által elfogadott kollégiumi indoklás a MAB Testület határozatához

A szakot felépítő tudományágak, szakterületek, valamint azok ismeretkörei és kreditértékei nem felelnek meg a képzési és kimeneti követelményekben (KKK) foglaltaknak. Ennek oka, hogy a KKK-ban meghatározott szakterületi kredittartományok csak részben felelnek meg az előírásoknak. A meglévő nyelvi ismeretek és készségek fejlesztésére előírt 8–14 kredites tartománnyal szemben a beadványban szereplő „Nyelvi ismeretek fejlesztése” (9 kredit) és „A nyelvoktatás nyelvészeti alapjai” (9 kredit) tantárgyak összesen 18 kreditet tesznek ki, ami 4 kredittel meghaladja a megengedett maximumot. Ezzel párhuzamosan a nyelvoktatói munkához szükséges alapismeretek és készségek esetében – ahol a KKK 24–32 kredit teljesítését írja elő – a „A nyelvoktatás módszertanának alapjai” (10 kredit) és „A nyelvoktatás gyakorlata” (12 kredit) tantárgyak együttesen csupán 22 kreditet fednek le, ami 2 kredittel elmarad a minimumkövetelménytől. A speciális ismeretek és készségek fejlesztése tekintetében a beadványban szereplő 12 kredit ugyanakkor megfelel a 6–16 kredites előírt tartománynak. Mindezek alapján megállapítható, hogy a képzési struktúra kreditarányai aránytalanságot mutatnak, így az ismeretkörök közötti kreditelosztás felülvizsgálata és korrekciója indokolt a KKK-val való teljes körű megfelelés biztosítása érdekében.

A tanterv nem alkalmas a képzési célok elérésére, mivel a képzési terv nem biztosítja a KKK-ban meghatározott valamennyi kompetenciaelem elsajátítását. Ennek oka, hogy a képzési tartalmak feldolgozása során nem jelenik meg kellő hangsúllyal a nyelvpedagógiai megközelítés. Egy nyelvszakos tanárképző program esetében alapvető elvárás, hogy a tantárgyi tartalmak ne pusztán diszciplináris ismeretként, hanem a nyelvtanítás módszertani és didaktikai szempontjain keresztül kerüljenek feldolgozásra, ennek hiánya a képzés szakmai koherenciáját gyengíti. Ezzel összefüggésben hiányként azonosítható a „nyelvoktató” fogalmának pontos definiálása, valamint annak egyértelmű elhatárolása a „nyelvtanár” szerepkörétől. A beadvány nem tisztázza, hogy mely kompetenciák tekintetében mutatkozik különbség a két szerep között, miközben szakmai szempontból indokoltnak tűnik, hogy a nyelvoktatói tevékenység ellátásához is a nyelvpedagógiai kompetenciák teljes köre szükséges.

A képzés céljai között szerepel a nyelvtanulás és nyelvsajátítás legfrissebb alkalmazott nyelvészeti kutatási eredményeinek ismerete, azonban a kurzusokhoz rendelt szakirodalom ezt nem támasztja alá. A megadott irodalom nem tartalmaz kellő számban friss, empirikus kutatásokat, így nem biztosított, hogy a hallgatók naprakész tudást szereznek ezen a területen. A tantárgyleírásokból hiányoznak továbbá a kvalitatív kutatási módszerekhez kapcsolódó elemek (pl. osztálytermi megfigyelések, adatgyűjtési technikák), valamint az esettanulmány-alapú megközelítések és azok módszertani feldolgozása.

A szakmai gyakorlat tartalmilag és célrendszerében nem illeszkedik a KKK-ban megfogalmazott képzési célokhoz és kompetenciákhoz. Ennek oka, hogy a nyelvviskolák üzleti modelljükből adódóan kizárólag elegendő fizetőképes kereslet esetén indítanak csoportokat. Ez a piaci függőség nem garantálja a hallgatók számára a gyakorlathoz szükséges stabil tanulói létszámot és folytonosságot. A megjelölt intézmény honlapja alapján jelenleg csupán két tervezett B2-es szintű csoport látható; garantáltan induló vagy folyamatban lévő képzésekről nem áll rendelkezésre adat. Megfelelő statisztikai adatok hiányában nem biztosított, hogy a gyakorlat idején minden hallgató számára rendelkezésre áll majd a hospitáláshoz és tanításhoz szükséges számú kurzus és diák. A képzési terv hangsúlyozza a tartalom alapú nyelvtanítást, ugyanakkor a nyelvviskola dokumentációjából és online felületeiről hiányoznak azok a konkrét tantárgyi vagy tematikus keretek, amelyekre ez a módszertan épülhetne. Ez módszertani szempontból is kérdéses, hiszen a CLIL (Content and Language Integrated Learning) alapvetően a közoktatás keretei között értelmezhető programtípus. Nehezen indokolható, hogy egy piaci alapú nyelvviskolai környezetben milyen szempontok alapján kívánják ezt a speciális oktatási formát megvalósítani, illetve dokumentálni. A beadvány nem tartalmaz arra vonatkozó információt, hogy indulnak-e a gyakorlóhelyen szaknyelvi kurzusok, és ha igen, milyen szakterületen.

A képzési struktúrában rendelkezésre áll mobilizációs ablak.

A képzési tervben megjelölt szakirodalom és a kurzusok tematikus felépítése több ponton elavult, szakmailag hiányos, és nem támogatja érdemben a hallgatók szakdolgozati kutatásait vagy jövőbeni osztálytermi gyakorlatát. A megadott források jelentős része nem nyelvtanárképzésre fókuszáló kézikönyv, hanem rendszerezetlen kutatási gyűjtemény, amelyek relevanciája nincs megfelelően jelezve. Kritikus hiányosság a digitális tananyagok és a modern források (linkek, online adatbázisok) hiánya. A jegyzékben szereplő művek többsége elavult, nem tükrözi az elmúlt évtized alkalmazott nyelvészeti kutatásainak eredményeit. Például az Akadémiai íráskészség (Academic Writing) tantárgy szakirodalmi háttérrel rendelkező kézikönyv, amely nem felel meg a képzési követelményekkel. Míg a hallgatóktól kvalitatív kutatást várnak el, az ajánlott művek kvantitatív és kísérleti módszertanokra fókuszálnak, így nem szolgálják a diákok tényleges szükségleteit. Az Osztálytermi nyelvhasználat (Classroom Language Use) című tantárgynál a tematika strukturálatlan, hiányoznak belőle a beszédfunkciók és a konkrét módszertani egységek. A megadott források (például a CEFR 2001-es kiadása a jóval korszerűbb

MAGYAR FELSŐOKTATÁSI AKKREDITÁCIÓS BIZOTTSÁG

frissítések helyett) elavultak. A javasolt irodalom nem készít fel a modern osztálytermi interakciókra (instrukcióadás, motiváló kérdéstechnika, visszajelzés). A nyelvsajátítás alapjai című tantárgy fókuszja eltolódik a kétnyelvűség irányába, miközben az idegennyelv-elsajátítás folyamataira kellene koncentrálnia. Olyan alapvető modern jelenségek hiányoznak a tematikából, mint a translanguaging vagy az autonóm tanulás (extramural English). A megjelölt alapművekből (pl. Dörnyei) nem a legfrissebb kiadások szerepelnek. Az Egyéni különbségek (Individual Differences) című tantárgy tematikája nem fedi le a kortárs kutatási területeket. Hiányoznak a nyelvtanulást alapvetően befolyásoló affektív tényezők, mint az attitűd, az identitás, az énkép, a „grit” (kitartás) vagy a szorongás, miközben olyan elemeket emel be (pl. intelligencia), melyek szerepe a nyelvtanulásban tudományosan nem ebben a kontextusban igazolt.

Az alkalmazott értékelési módszerek és eljárások nem alkalmasak a hallgatói tudás és teljesítmény objektív és megbízható mérésére. Az előadásjellegű tárgyak jellemzően kollokviummal zárulnak, míg a szemináriumok esetében is elsősorban a tananyag visszaadásának mérése jelenik meg. Bár a képzési célok között szerepel a készségek és attitűdök fejlesztése, ezek értékelési módja a tantárgyleírásokban nem kerül részletezésre, így azok tényleges mérhetősége nem biztosított. Kritikai észrevételként rögzíthető, hogy az értékelési szemlélet alapvetően reprodukzív jellegű, és nem tükrözi a korszerű pedagógiai értékelési megközelítéseket. A Nyelvtudás mérése és értékelése című tantárgy tematikájában nem jelennek meg olyan alapvető elemek, mint a diagnosztikus és formatív (folyamatos) értékelés, az önértékelés, illetve az „assessment for learning” koncepciója. A fókusz elsősorban a nyelvvizsgákra irányul, amelyek ugyan a nyelvtudás aktuális szintjét mérik, de nem adnak képet a tanulási folyamat fejlődéséről, illetve annak értékeléssel történő támogatásáról.

További problémaként azonosítható az értékelési formák és a tantárgyi célok közötti inkonzisztencia. Az Angol leíró nyelvtan című tantárgy esetében a gyakorlati jegy megszerzésének feltétele egy félév végi zárthelyi dolgozat sikeres teljesítése, ami nem tükrözi a gyakorlati készségek mérésének igényét. Hasonló ellentmondás figyelhető meg a Nyelvsajátítás című tantárgynál, ahol a kollokvium tételsor alapján történik, kiegészítve hallgatói előadással, ami nem biztosítja a mélyebb, alkalmazásorientált tudás értékelését. A Teaching culture című tantárgy értékelési kritériumai nem kellően konkretizáltak és nehezen értelmezhetők, mivel az elméleti megalapozottság, a szakirodalmi tájékozottság és a gyakorlati tapasztalatok megjelenésének értékelése nem kapcsolódik világosan meghatározott mérési szempontokhoz. Az Individual differences in SLA című tantárgy esetében az értékelési elemek között szerepel esettanulmány készítése és értékelése, valamint írásbeli teszt, ugyanakkor a teljes tantervben nem jelennek meg olyan szakirodalmi források vagy kutatómódszertani tartalmak, amelyek az esettanulmány-alapú munka megalapozását biztosítanák.

A záróvizsga nem alkalmas a hallgatói tudás és szakmai teljesítmény komplex értékelésére. A tételsor alapú számonkérés egy komplex záróvizsga keretében nem biztosítja a képzés során megszerzett kompetenciák integrált és alkalmazásorientált értékelését, és nem felel meg sem a hazai, sem a nemzetközi jó gyakorlatnak. A képzésértékelési beadvány nem tér ki arra, miként történik a képzési célok teljesülésének mérése és értékelése.

A diplomamunka készítésének folyamata intézményi szinten szabályozott.

A szakfelelős teljes munkaidőben foglalkoztatott, tudományos fokozattal rendelkező oktató, az intézményben teljes munkaidőben foglalkoztatott AT oktató. A szakfelelős egyidejűleg egy mesterképzési szakért felel. A szakfelelős a szak tartalmához illeszkedő, elismert szakmai referenciával nem rendelkezik. A szakfelelős saját tudományterületét nyelvtudományként határozza meg, publikációi (az MTMT adatai szerint) elsősorban fordítástudományi és tolmácsolási témákhoz kapcsolódnak, amelyek nem illeszkednek közvetlenül a képzés szakmai fókuszához. A projektvezetési tevékenység tekintetében megállapítható, hogy a szakfelelős részt vett projekteknél, azonban ezek vezetői szerepe és eredményei nem kellően dokumentáltak, illetve az ezekhez kapcsolódó publikációk jellemzően nem referált, helyi (többnyire magyar nyelvű) kiadványokban jelentek meg.

A törzsanyag ismeretköreinek intézményi felelősei közül legalább a fele tudományos fokozattal rendelkezik. A törzsanyag oktatóinak legalább háromnegyede az intézmény saját alkalmazottja. A szakmai ismeretkörök felelősei igazolt szakmai gyakorlattal rendelkeznek. A törzsanyag ismeretköreinek intézményi felelősei legfeljebb három ismeretkörért felelősek. Az oktatói kör kompetenciáinak alátámasztottsága nem kellően igazolt. A rendelkezésre álló publikációs adatok alapján nem egyértelmű, hogy az oktatók felkészültsége kiterjed a nyelvpedagógiai képzéshez szükséges tudományos és módszertani területekre. Bár az oktatott tantárgyak között megjelennek a releváns kurzusok, nem látható kellő bizonyossággal, hogy azok oktatása során a hallgatók megfelelő nyelvpedagógiai felkészítése biztosított.

A gyakorlati foglalkozások vezetőinek (az intézményen belüli, terep- és külső gyakorlatokat kivéve) legalább a fele teljes munkaidőben foglalkoztatott oktató. Az intézmény belső szabályozással rendelkezik az oktatói kör szakmai relevanciájának és a képzési célokkal való összhangjának rendszeres felülvizsgálatára.

A tanulmányi tájékoztató – beleértve a kreditrendszer, vizsgarendet stb. – elérhető a hallgatók számára. A képzéshez szükséges szakterületi infrastrukturális alapfeltételek rendelkezésre állnak. Az intézményi könyvtári állomány biztosítja a kötelező és ajánlott szakirodalmi jegyzékben szereplő művek elérhetőségét valamennyi hallgató számára.

A két féléves képzési idő – különösen a tanítási gyakorlat egyidejű teljesítése mellett – nem teszi lehetővé olyan mélységű és minőségű tudományos felkészítést, amely megalapozná az önálló kutatás tervezéséhez és megvalósításához szükséges kompetenciákat. A tantárgyi értékelések jellemzően a tananyag reprodukciójára épülnek, miközben az önálló, kritikai gondolkodás és az elemző készségek fejlesztése nem jelenik meg kellő hangsúllyal. A kutatómódszertani felkészítés hiányos, a hallgatók nem kapnak megfelelő ismereteket a kvalitatív és kevert módszertani megközelítésekről, amelyek a szakdolgozat elkészítéséhez és a továbblépéshez alapvetőek lennének. Ezzel összefüggésben az oktatói állomány tudományos profilja sem támasztja alá egyértelműen a doktori szintű felkészítéshez szükséges szakmai háttérrel, különösen az angol nyelvtanárképzéshez és az alkalmazott nyelvészethez kapcsolódó területeken.

MAGYAR FELSŐOKTATÁSI AKKREDITÁCIÓS BIZOTTSÁG

I.1.-I. 2. A tanterv, a tantárgyi programok, tantárgyleírások szakmai tartalmának megfelelése	
A szak képzési és kimeneti követelményeiben (KKK) leírtak	nem felel meg
A szakmai tartalmak (tantárgyleírások, megadott szakirodalmak) biztosítják-e a képzési cél, az előírt kimeneti kompetenciák (tudás, képesség, attitűd, autonómia és felelősség) elérését az adott képzési időn belül.	nem felel meg
I.3. A tervezett képzési folyamat, a módszerek, eszközök, eljárások megfelelése	
a) A tanulástámogatás intézményi eszközrendszere (tananyag, segédletek, tutor/mentor rendszer), az oktatási módszertan (ismeretátadási módok) korszerűsége, alkalmassága a hatékony ismeretszerzésre.	nem felel meg
b) A gyakorlati képzés összhangja a szak orientációjával, körülményei, szervezetsége az intézményben zajló és az intézményen kívüli (szakmai gyakorlat) képzés során.	nem felel meg
c) Az ismeretellenőrzési, értékelési módszerek, eljárások (beleértve a záróvizsgát is) alkalmassága a valós hallgatói tudás és teljesítmény mérésére.	nem felel meg
II. A képzés személyi feltételei	
II.1. A szakfelelős megfelelése	nem felel meg
II.2. A szakon oktatók	
a) A felelősök (ismeretkör, ill. ismeretkörbe nem tartozó, önálló tantárgy felelősei) megfelelése	nem felel meg
b) A szak összes intézményi oktatójának, a teljes oktatói körnek a megítélése	nem felel meg
III. Szakterületi infrastrukturális feltételek	
Infrastrukturális alapfeltételek (tanterem, előadóterem, laboratóriumok, műhelyek, gyakorlóhelyek és felszereltségük) és az oktatási eszköztárak (számítástechnikai, oktatástechnikai ellátottság stb.), valamint a (intézményi és azon kívüli) gyakorlati képzés feltételei.	megfelel
Könyvtári ellátottság és a szolgáltatások, kötelező szakirodalmak elérhetősége, szakdolgozatok elkészítésének feltételei, tanulást segítő eszközök, tankönyv, jegyzet ellátás stb. (idegen nyelven folyó képzésben az adott idegen nyelvű anyaggal).	megfelel
A szakhoz kapcsolódó szakterületi tudományos háttér, a tanulmányok doktori képzésben történő folytatására való felkészítés	nem felel meg

Budapest, 2026. április 30.

Dr. Szilágyi János Ede
a MAB elnöke